

Harcerski Ośrodek Wodny w Wiśle Wielkiej

opracowanie: *Marian Uherek*

Harcerski Ośrodek Wodny w Wiśle Wielkiej został wybudowany na bazie dawnego folwarku należącego do dóbr Księcia Pszczyńskiego. Był to duży obiekt składający się z 3 budynków mieszkalnych przeznaczonych dla pracowników, zespołu budynków gospodarczych oraz budynku głównego w którym mieszkał zarządca folwarku zwanego przez okoliczną ludność „zamkiem”. Folwark funkcjonował do końca II wojny światowej, jednak zmiany polityczne a w szczególności reforma rolna z 1944 roku doprowadziły do jego likwidacji.

Od czasu likwidacji folwarku kolejne zabudowania gospodarcze były systematycznie wyburzane natomiast budynek główny przeznaczony był na mieszkania dla kilku rodzin. W 1957 roku część zabudowań folwarcznych, a mianowicie budynek główny i otaczający go teren został przekazany Komendzie Chorągwi Katowice z przeznaczeniem na ośrodek szkoleniowy dla odradzających się po 1956 roku Harcerskich Drużyn Wodnych. Ośrodek otrzymał nazwę Harcerskiego Ośrodka Wodnego w Wiśle Wielkiej, ponieważ był położony na terenie gromady (ówczesna nazwa jednostki administracyjnej) Wiśla Wielka. Pierwszy obóz harcerski został zorganizowany na jego terenie już w 1958 roku. Od tego czasu teren ośrodka powoli zmieniał swój wygląd i był przystosowywany do nowych zadań. W miejsce zabudowań gospodarczych pojawił się nowoczesny hangar, plac apelowy z masztem sygnalizacyjnym i port. Rodziny zamieszkujące budynek główny z roku na rok wyprowadzały się do nowo budowanych domów lub otrzymanych z przydziału mieszkań. Pojawiało się również specjalistyczne wyposażenie ośrodka w postaci sprzętu pływającego i sprzętu szkoleniowego.

Duszą całego przedsięwzięcia był ówczesny Pilot chorągwi hm Paweł Krawczyk który przekonał ówczesne władze Chorągwi o konieczności wyposażenia drużyn wodnych w odpowiedni obiekt, a następnie dzięki swojej wiedzy i posiadanym kontaktom z instytucjami morskimi, ośrodek odpowiednio zorganizował i wyposażył.

Z początkiem lat 60-tych XX wieku kiedy z ośrodka wyprowadzili się ostatni mieszkańcy, a na jego terenie systematycznie organizowane były już obozy i biwaki harcerskie. Komendantem ośrodka został Marek Slosarczyk który wraz z rodziną mieszkał w mieszkaniu służbowym w budynku głównym na pierwszy piętrze. Przez cały okres lat sześćdziesiątych ośrodek systematycznie rozwijał się. Jednorazowo można było na jego terenie zorganizować obozy dla ponad 100 uczestników. Jednocześnie pojawiało się wiele nowego sprzętu pływającego głównie łodzi żaglowych i żaglowo-wiosłowych. Z początkiem lat siedemdziesiątych nastąpiła w funkcjonowaniu ośrodka ważna zmiana. Komendantem Ośrodka został hm Zygmunt Kroker ówczesny zastępca Piłota Chorągwi i wychowanek dh Krawczyka. Od tego momentu kolejnymi komendantami zostawali zawsze instruktorzy harcerscy wychowani na zasadach programu Amar. W tym czasie zostało również mieszkanie służbowe. Komendanci ośrodka mieszkali poza jego terenem, a pomieszczenia mieszkalne zostały przeznaczone na sale metodyczne. Od tego czasu ośrodek przeżywał szybki rozwój. W latach 70-tych XX wieku. W trakcie akcji letniej na jego terenie brało udział w kursach szkoleniowych ponad 200 uczestników rocznie. W zimie organizowane były kursy bojerowe i kursy skutnicze, a w ciągu całego roku biwaki i szkolenia. W 1975 roku Wiśla Wielka włączona w krajowy system szkolenia Polskiego Związku Żeglarskiego i otrzymała prestiżowy tytuł „Ośrodka centralnego PZZ” jako jeden z trzech ośrodków harcerskich w kraju. Na terenie ośrodka w Wiśle wielkiej oprócz typowej

pracy wychowawczej odbywały się również inne związane z działalnością drużyn wodnych przedsięwzięcia i uroczystości. Najważniejszą z nich była oczywiście uroczystość „50 lecia służby instruktorskiej hm Pawła Krawczyka”, która odbyła się 08 lipca 1977 w obecności przedstawicieli wszystkich śląskich drużyn wodnych oraz gości z całego kraju. Jako centrum szkoleniowe Drużyn Wodnych Komendy Chorągwi Katowice ośrodek w Wiśle Wielkiej działał do okresu przemian politycznych jakie nastąpiły w naszym kraju w latach 1989- 1990.

W tym okresie Komenda Chorągwi ZHP wycofała się z działalności na terenie ośrodka. Własność ośrodka przejęło Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A (GPW) które jest jednocześnie właścicielem zbiornika Goczałkowickiego nad którym ośrodek jest położony. GPW jako gospodarz zatrudniło osoby niezbędne do utrzymania ośrodka w należyty stanie technicznym, a także przeprowadziło remonty konieczne dla dalszego jego sprawnego funkcjonowania. Przede wszystkim ośrodek został podłączony do systemu kanalizacji miejskiej co w dalszej kolejności umożliwiło budowę w budynku głównym łazienek i sanitariatów z prawdziwego zdarzenia. W następnej kolejności wymienione zostało ogrzewanie ośrodka. Miejsce dotychczasowych pieców kaflowych zajęły kaloryfery zasilane z piwnicznej kotłowni. Remont został zakończony na obecnym etapie przebudową i unowocześnieniem kuchni oraz utworzeniem nowych sanitariatów. W tak zorganizowanym ośrodku, działalność wychowawczą przejęła założona 08.07.1991 roku „Fundacja

na dobro harcerstwa górnośląskiego”. Fundacja ta utworzona przez wychowanków Pawła Krawczyka, podpisała z właścicielem ośrodka czyli Górnośląskim Przedsiębiorstwem Wodociągów S.A umowę o współpracy. Na jej podstawie, organizuje ona na terenie ośrodka obozy, kursy biwaki i inne imprezy harcerskie, natomiast zabezpieczenie techniczne tej działalności zapewnia właściciel czyli GPW. W trakcie realizacji swojej misji, fundacja wzbogaciła działanie harcerskich drużyn wodnych o nowe elementy wychowawcze takie jak: impreza mobilizująca „Mokre stopy” lub spotkania koładowe.

Kiedy w 2010 rok dotarła do środowiska drużyn wodnych smutna informacja o tragicznej śmierci hm Eugeniusza Wróbla znakomitego instruktora i wychowanka hm Pawła Krawczyka, wybudowany został na terenie ośrodka w Wiśle Wielkiej pomnik upamiętniający zmarłych wybitnych instruktorów drużyn wodnych. Obecnie oprócz pomnika, w hallu zawieszono zostały trzy tablice poświęcone: Bronisławowi Rduchowi, Eugeniuszowi Wróblowi i oczywiście Pawłowi Krawczykowi.

W roku 2017 mija 60lat o rozpoczęcia działalności harcerskiej w Wiśle Wielkiej. Ośrodek nie jest już taki sam, ale nadal pełni swoją funkcję wychowawczą dla śląskiej młodzieży i dalej służy społeczeństwu.

Bibliografia

- Górecki J.: *Mikołowanie znani i nieznanii*. Katowice 2014.
- Harcerstwo na ziemi rybnickiej w latach 1945-1990*. [Oprac. i red. E. Soroczan, Z. Soroczan]. Rybnik 2010.
- Heska-Kwaśniewicz K.: *Legenda śląskich wodniaków*. „Gość Niedzielny” 1994, nr 15.
- Leksykon harcerstwa*. Pod red. O. Fietkiewicza. Warszawa 1988.
- Lipok-Bierwiazzonek M.: *Paweł Krawczyk. Wspomnienie 1914-1982*. „Gazeta Wyborcza” z 24 XI 2006.
- Słownik biograficzny Ziemi Pszczyńskiej*. [Red. A. Lysko]. Pszczyna 1994.
- Sworzeń M., Dudek A.: *Mikołowski słownik biograficzny*. Mikołów 2006.
- Wróblowie L. i E.: *Wspomnienie o hm PL Pawle Krawczyku*. „Harcerstwo” 1983, nr 6.
- Z dziejów rybnickiego harcerstwa*. Red. E. Soroczan, Z. Soroczan. Katowice 2013.
- Uherek M.: *Paweł Krawczyk legenda śląskich wodniaków*. Mikołów 2016.